UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

# Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

**Kamperger, Franz Alois**

**Eystadii, 1705**

Articulus II. An Angeli componantur ex materia & forma?

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

infernali, prout hic est agens corporeum Neg. prout est instrumentum Virtutis Divinæ incorporeæ, modo inferiùs explicando Con: & Neg. *Conf. Ad 2. Conf. Neg. seq.* ad rem enim quantam non sufficit, ut res non extendatur ultra alicujus loci terminum, aliàs animæ rationales essent quantæ, & corporeæ; sed requiritur, ut exigat extensionem partium cum impenetratione earum, & inter se, & cum corporibus alijs, & consequenter, ut habeat modum existendi in loco divisibili divisibiliter, sive ita, ut existat tota in toto spatio, & pars in parte spatij. Horum autem nihil convenit Angelis, quippe qui & penetrari possunt cum quovis alio, & esse in puncto loci indivisibili, vel extendi per spatium loci divisibile indivisibiliter, ita, ut sint toti præsentes toti spatio, & toti in quavis parte. *Ad 3. Conf. Neg. Maj.* Subjacere enim tempori (nisi fiat quæstio de modo loquendi) est habere partes successivas, & numerú partium secundùm prius, & posterius, quod iterum Angelis non convenit.

III. Est possibilis (& consequenter datur, quia spectat ad perfectionem Universi) substantia Intellectiva independenter â sensu, & simul locomotiva, ac progressiva; atqui talis substantia, cùm sit superior homine, non potest esse nisi Angelus: & cùm sit simul progressiva, debet esse animal, adeóque saltem ex parte corporea: ergo Angeli sunt corporei. *Conf.* Datur defacto aliud animal mortale rationale, aliud irrationale mortale; ergo etiam debet dari medium inter illa, nimirum animal rationale immortale: hoc enim spectat ad rationem Universi; atqui animal ejusmodi erit Angelus, quia erit superius homine, quippe immortale, & simul erit corporeum, quippe animal; ergo. R. *Neg. Maj.* Ratio implicantiæ est 1. Quia corpus respectu talis substantiæ esset connaturale complementum, ut supponitur; & non esset, quia esset superfluum, imò purè nocivum; superfluum, quia non indigeret illo forma ad ullam suam operationem: non quidem ad intelligendum, supponitur enim intelligere independenter à sensu, & corpore; non etiam ad se movendum, quia substantia Intellectualis non indiget ad motum localem corpore, ut patet in anima separata transeunte ad Cœlum, vel infernum: non deniq; ad aliud assignabile; ergo. Purè etiam nocivum: quia substantia Intellectualis unita corpori movetur tardiùs, & imperfectiùs, quàm separata; hoc autem, & nihil aliud adveniret formæ, de qua agimus, per unionem cum corpore; ergo. Implicantia est 2. Quia motus localis illius substantiæ, esset actio vitalis, & non esset: Esset, quia procederet à principio vitali, ut tali; aliàs non esset ratio, cur propter illum motum deberet illa forma uniri corpori vitaliter; non esset, quia motus localis rei corporeæ non est actio vitalis, nisi quatenus procedit à cognitione sensuum, & appetitu sensitivo vitali, ut patet in motu animalium progressivo, qui ideo præcisè est vitalis, quia procedit mediante cognitione phantasiæ, & appetitu sensitivo, cùm è contrà motus lapidis non sit vitalis, quia sic non procedit. Atqui motus illius substantiæ non procederet à cognitione sensuum, vel appetitu sensitivo, ut supponitur: dicitur enim non cognoscere dependenter à sensu; ergo. Implicantia est 3. Quia corpus talis substantiæ uniretur suæ formæ, ut supponitur, & non uniretur; quia corpus non unitur formæ, nisi propter bonum formæ, ut dictum est; nullum autem bonum potest advenire formæ Intellectuali à corpore, nisi, quòd dependenter à sensibus corporis possit cognoscere; forma autem substantiæ ejus, de qua agitur, non esset cognoscitiva per sensus, ut etiam supponitur; ergo. *Ad Conf. Neg. Conseq.* Aliàs pari ratione deberet dari defacto aliquod animal irrationale immortale, medium inter rationale mortale, & irrationale mortale. Quod si dicas animal tale implicare. dicam & ego de altero. Esset enim animal, ut supponitur; & non esset, quia esset immortale, quod repugnat animali; omne enim animal, seu sensitivum, constat sensu, saltem tactûs: ad hoc autem requiritur, ut sit corpus mistum è primis, & elementaribus qualitatibus, adeóque, ut sit alterabile, corruptibile, mortale. 2. Esset rationale, ut supponitur; & non esset, quia esset animal immortale, quod repugnat rationali: quia omne rationale est spirituale; omnis autem forma spiritualis est naturaliter separabilis à corpore, cùm non pendeat in esse à corpore, adeóque non potest constituere animal immortale, & incorruptibile.

## Artic. II. *An Angeli componantur ex materia & forma?*

*Resp: Non componi, nec posse componi. Prob. 1. pars*: Quia neque componuntur ex materia quantitativa, seu corporea, ut constat ex articulo præcedente, neque ex materia, sive subjecto spirituali, quod *probatur* 1. Quia Angeli à Scriptura, & PP: vocantur in abstracto *Virtutes* Luc. 1. *Principatus, Potestates*, Colos: 1. Atqui, si constarent quâcunque materiâ, non possent dici *Virtutes*, sed *habentes Virtutem*, & idem est de alijs: *virtus* enim significat formam operativam, nullum autem compositum ex materia, & forma dicitur esse sua forma (homo enim non dicitur esse sua humanitas, vel sua anima, sed habens humanitatem, vel animam) ergo. 2. Quia PP. absolutè, & simpliciter negant Angelos esse materiales, adeóque omni modo: *sicut incorporales, ita immor-*

*immortales intelliguntur, ab omni materia libera sine materia æqualiter &c.* Dionys. c.4.& 6. de Divinis Nom: 3. Anima rationalis secundùm se sumpta, non constat ex ulla materia, seu subjecto, ut suppono ex Quæst: de Anima: ergo nec Angelus, animâ perfectior tam in substantia, quàm modo. 4. In Angelo est aliquid per modum formæ Intellectualis, & illud præcisè spectatum, est perfectius animâ humanâ; ergo, si hæc non indiget ullâ materiâ, ut existat, neque Angelus indigebit. 5. Modus operandi proportionatur modo essendi, cùm sit quasi actus secundus, & proprietas modi essendi; atqui nullus operandi modus, quem constat dari in Angelo, est dependens ab ulla materia; quis enim est ille? ergo neque dependebit modus essendi, vel ipsum esse Angeli. 6. Unicum indicium, ex quo Philosophi deprehenderunt dari materiam in rebus corporeis, est mutatio substantialis, quæ datur in plerisq; rebus corporeis, & per consequens, ubi nulla absolutè datur mutatio substantialis, ibi nullum datur indicium nullius absolutè materiæ; atqui in Angelis nullam absolutè constat dari mutationem substantialem, ergo &c. 7. Non minùs sunt possibiles substantiæ completę omnino simplices quoad essentiam, quàm substantiæ completæ omnino incorporeæ, constituùntque non minùs novum gradum entis, quàm istæ; ergo non minùs dabuntur, quàm substantiæ completæ omnino incorporeæ; si autem dantur, tales vel maximè sunt Angeli, qui supremum inter omnia creata perfectionis gradum obtinent, ut omnes supponunt: ergo. 8. Homo ideo constat materiâ corporeâ, quia est principium immanens, non tantùm operationum incorporalium, sed etiam corporalium; atqui Angelus non est principium imanens ullius operationis aliqualiter materialis, sive exigentis qualemcunque materiam; ergo non est, cur constet quâcunque materiâ. 9. Tantò creatura minus habet compositionis, potentiæ receptivæ, & materialitatis, quantò est DEO propinquior, qui est actus purissimus, & simplicissimus; atqui teste Dionysio c.4. Cœlest: Hierar: inter omnes simpliciter creaturas, Angelus est DEO propinquissimus; ergo inter omnia minimũ habet compositionis, & materialitatis. Atqui possibile est genus creaturarum non compositarum ex ulla materia, & forma substantiali, cùm neque ex ratione substantiæ creatæ ut sic, neque ex ejus proprietatibus, accidentibus, effectibus, colligatur necessitas talis compositionis; ergo Angelus defacto ex suo genere est talis. 10. Materia est propter bonum, & perfectionem formæ, vel compositi, ut suprà dictum est, adeóque debet conducere ad recipiendam perfectionẽ tali formæ, vel composito debitam; atqui materia Angeli non conduceret, *quod probatur*: Perfectio debita Angelis est recipere, & unire sibi objectivè, & intentionaliter res intelligibiles, quod fit, recipiendo species immateriales, in quantum ipsæ sunt intentionaliter id, quod per eas cognoscitur: atqui ad hoc nequit conducere materia, *quod iterum probat*: quia nulla res per se conducere potest ad rationem sibi oppositam; atqui Angelus, sive substantia spiritualis, recipit rem intelligibilem, seu speciem illius, ut abstractam à rationibus, & conditionibus individualibus, & particularibus; materiæ autem proprium est contrahere formam de se indifferentem ad certum individuum compositi, quæ sunt rationes oppositæ; ergo ad hoc conducere non potest materia: aliud verò non est, ad quod conducat: ergo. 11. Si Michaël constat aliquâ materiâ, vel illa est subjectum inhæsionis respectu formæ Michaëlis, vel purè receptionis. Non primum: quia forma Michaëlis non est minùs perfecta, quàm forma hominis, adeóque non minùs potest subsistere per se extra omne subjectum, quàm forma humana. Non secundum: quia ita Michaël erit corruptibilis: nam forma non inhærens subjecto, sed purè recepta in subjecto, potest existere naturaliter separata à suo subjecto, ut iterum patet in anima humana, quæ, quia purè recipitur in materia corporea, potest naturaliter separari à corpore, & consequenter homo est corruptibilis; ergo. 12. Quidquid recipitur, per modum recipientis recipitur; ergo, si Angelus constaret materiâ, quidquid reciperet, per modum recipientis materiæ reciperet; sed modus, quô materia quæcunque recipit formas, est iste, quòd recipiat illas particulariter, & secundùm esse suum physicum: recipit enim, contrahendo illas ex se indifferentes ad particulare, & certum numero compositum; ergo, si Angelus constaret materiâ, reciperet formas rerum, quas recipit, secundùm esse physicum, & particulare. Ex quo ulteriùs sequeretur, Angelum nihil posse cognoscere, nisi particulariter, quia formæ, seu species rerum, in quantum hæ sunt quid particulare, receptæ in cognoscente, non possunt illas repræsentare in universali, & communi, ut patet in sensibus externis, in quibus, quia recipiuntur species rerum, in quantum habent esse particulare, non possunt à sensibus res cognosci in communi, & universali; unde oculus non videt colorem ut sic, sed hunc colorem, putà albedinem &c. Imò sequeretur Angelum nihil omnino cogniturum, quia res non intelliguntur per formas suas secundùm esse physicum receptas in cognoscente (aliàs cognoscens lapidem, deberet fieri physicè lapis) sed secundùm esse intentionale, id est, per formas, seu species abstractas à materia illarum rerum, quarum sunt species. *Conf.* Perfectio debet proportionari suo perfectibili; atqui

atqui perfectio substantiæ Intellectualis, quà talis, est res abstracta à materia (nam nisi res abstrahatur à materia, fabricando ejus speciem intentionalem, & immaterialem, non est intelligibilis actu, adeóque non perficit intellectum, quandoquidem Intellectus perficitur per Intelligibile) ergo similiter substantia Intellectualis debet esse penitus abstracta à materia, & immaterialis.

*Probatur jam altera pars Conclus:* Quia 1. implicat Angelum componi ex materia corporea, ut patet ex præcedenti articulo: sed etiam implicat illum componi ex materia, seu subjecto spirituali, *quod probatur*: quia sequeretur 1. illam materiam esse complementum connaturale formæ Angelicæ, & non esse. Esse, ut supponitur: ordinaretur enim ad formam naturaliter, sicut potentia subjectiva ad actum. Non esse: quia nihil connaturale potest esse superfluum; hæc autem materia esset superflua, quia neque esset necessaria, neque utilis formæ Angelicæ ad essendum, vel operandum ex antea dictis. 2. Sequeretur illam materiam esse substantiam spiritualem, & non esse. Esse, ut rursum supponitur; non esse, quia hoc ipso esset intellectiva; omnis enim substantia spiritualis est intellectiva ut patebit ex Q. 2. a. 4. & consequenter darentur in Angelo duo principia intelligendi materia, & forma: nec esset ratio, cur hæc potiùs pars Angeli esset materia, seu subjectum, vel forma, quàm altera, quæ omnia sunt absurda. 3. Sequeretur hanc materiam esse materiam, seu potentiam puram receptivam, & non esse, sed esse actum, sive formam. Esse materiam, & potentiam, ut ponitur, quia esset subjectum primum formarum Angelicarum; esse actum, sive formam; tum, quia esset principium Intellectivum ex dictis; tum, quia quævis substantia spiritualis est ex suo genere actualior, quàm quæcunque forma substantialis corporea (est enim simplicior, magis subsistens, similior DEO, qui est actus purus) cùm ergo aliqua substantia corporea sit actus, seu forma, à fortiore illa materia esset actus, & forma. 4. Sequeretur formam Angelicam, quæ responderet illi materiæ, fore ens incompletum, & non fore. Fore, ex supposito; non fore, quia incompletum est, quod ad essendum, vel operandum, indiget unione alterius; forma autem Angelica non indigeret sic materiâ, ut patet, tum in anima rationali, quæ separata à corpore non indiget materiâ spirituali; tum ex alijs suprà dictis. 5. Sequeretur dari potentiam per se otiosam, quod implicat: sequeretur enim formam Angeli habere potentiam naturalem essendi extra illam materiam, propter ante dicta; & tamen simul petere per se cum materia constituere compositum incorruptibile Angeli, & consequenter petere, nè unquam separetur à materia, adeóque ut nunquam potentia existendi extra materiam reducatur in actum. 6. Sequeretur Angelum, & formam Angeli esse perfectiorem quoad modum essendi (& consequenter operandi) animâ rationali secundùm se sumptâ, & non esse. Esse, ut omnes supponunt; nam *Angeli* nomine omnes intelligunt substantiam perfectiorem homine, & animâ hominis, imò omnibus rebus creatis cæteris. Non esse, quia Angelus haberet modum essendi substantialiter compositum, & forma Angeli haberet esse receptum in materia, è contrà anima esset substantialiter simplex, & haberet esse per se subsistens. Plures adhuc rationes repugnantiæ deduci poterunt ex dictis in probatione partis præcedentis, maximè ex probatione 12. Sequeretur enim Angelum fore, & non fore Intellectualem, ut consideranti patebit.

*Sed contrà 1.* Augustinus libro de Mirabil: Script: ait DEUM ex informi materia, quam priùs condidit, corporalium, & incorporalium, visibilium, & invisibilium, intellectualium, & intellectu carentium multiformes species distinxisse. Et 12. Confess: c. 20. docet, DEUM fecisse materiam creaturæ spiritualis, & materialis: atqui nomine invisibilium, spiritualium, incorporalium, intelliguntur Angeli; ergo Angeli constant materiâ. Similiter Damascenus 2. Fid: Orthod: c. 3. inquit: Licèt creaturæ quædam respectu nostri materiâ vacare dicantur, tamen quidquid aliud est à DEO, crassum esse, & materiâ constare. Boët: verò de Unit: & Uno, docet, Angelum esse unum conjunctione simplicium, materiæ videlicet, & formæ. Et Lib. 1. de Trinit: c. 3. Formam simplicem non posse esse subjectum; atqui Angelus est subjectum accidentium. Denique Philosophus 2. Met: ait: omne, quod movetur, habere materiam. Et Comment: 12. Met: Materiam esse causam potentiæ in rebus. Et Autor lib: de Causis: Omne creatum compositum esse ex finito, & infinito, id est, ex materia, & forma; constat autem Angelum moveri localiter, habere potentiam receptivam accidentium, esse creatum; ergo. R. Augustinum ibi loqui vel in sententia Platonis, in quam alibi videtur inclinare, Angelos esse corporeos; vel per materiam informem, intelligere substantias rerum, accidentaliter incompletas in instanti creationis: nam Cœlum, & terra exornata postmodum sunt sideribus, plantis, animalibus, natura verò Angelorum donis gratiæ, & gloriæ, quæ se habent ad naturam illorum, quasi forma ad materiam. Damascenus non vult aliud, quàm quòd nulla res creata, sit æquè simplex, actualis, & incomposita, ac DEUS, quod verissimum esse constabit ex R. ad 2. Boëtius (si tamen liber ille est Boëtij) loquitur de materia, & forma latè sumptis, id est, de quacunque potentia, & actu, cujusmodi

etiam

etiam sunt genus, & differentia, essentia & esse, natura & subsistentia; & ex his ait constare *Angelum*, ut brevi dicetur: ècontra formam, quæ est sine omni materia, id est, sine omni potentia & compositione (qualis est solus DEUS) dicit non posse esse subjectum accidentium, quod similiter est verissimum. Philosophi sensus est, omne, quod movetur, motu propriè alterativo, & corporeo, vel motu locali, in quo una pars rei motæ priùs pertransit spatium, quàm alia, habere materiam, non autem, quod præcisè movetur localiter, vel motu impropriè dicto, ut est velle, & intelligere. Commentator loquitur in sententia opinante, Intelligentias esse entia necessaria & æterna, quod est erroneum. Vel est sensus, omnem potentiam oriri à materia, propriè, vel impropriè accepta, id est, vel à materia, vel ab aliquo, quod se habet instar materiæ, sive subjecti determinabilis. Similiter exponendus est *Author* lib: de Causis: omne creatum componi ex finito & infinito; id est, ex aliqua potentia & actu; vel certè ex finito & infinito, non tanquam ex partibus essentialibus, sed subjectivis: nam ens creatum, ut sic, dividitur in ens finitum, sive determinatum ad esse, cujusmodi sunt omnia incorruptibilia, & in ens infinitum, sive indeterminatum ad esse & non esse, qualia sunt corruptibilia.

II. Solus DEUS est omnino simplex, ergo *Angeli* componuntur ex materia & forma. *Confir*: Si *Angelus* non constaret materiâ, esset actus purus, hoc autem est solius DEI. *Seq. Prob.* Forma est actus; ergo quod tantùm est forma, est purus actus, sed *Angelus*, si non constat materiâ, est tantùm forma; ergo purus actus. 2. Forma limitatur, & finitur per materiam; ergo forma, quæ non est in materia, est forma infinita; hoc autem est soli DEO proprium, ergo forma *Angeli* est in materia. 3. Omne, quod est, vel est actus purus, vel pura potentia, vel compositum ex actu & potentia; sed Angelus non est actus purus, quia sic non differret à DEO, nec est pura potentia, quia sic non differret à materia prima, nec haberet ullam operationem, ergo èst compositus ex actu & potentia; ergo ex materia & forma. 4. Angelus in ratione substantiæ, non est purus actus, aliàs æquaretur DEO, ergo habet potentialitatem substantialem, sed hæc est sola materia, ergo. R. *Neg: ult: Conf*: nam licèt Angeli non componantur ex materia & forma, componuntur tamen (saltem formaliter) ex essentia & esse, item ex genere & differentia, ex natura & suppositо, ex substantia & accidentibus, adeóque nondum sunt omnino simplices. Ratio primi est, quia, cùm omnis essentia rei creatæ sit indifferens ad esse & non esse, & consequenter se habeat, ut potentia ad esse; ipsum verò esse, habeat se ad essentiam, ut actus ad potentiam, necessariò omnis res creata actu existens, adeóque & Angelus, componitur ex essentia & esse, tanquam ex potentia & actu. Ratio secundi est, quia in Angelo datur aliud prædicatum essentiale conveniens univocè pluribus specie differentibus, v. g. prædicatum *substantiæ, Intellectualis, Incorporei*; aliud essentiale, soli Angelo conveniens: ut: *esse completum, penitus incorporeum*, ergo in illo datur genus & differentia: 2. quia Angelus est ens finitum & limitatum, omne autem ens limitatum est ens contractum ad aliquod genus ex decem primis, non datur autem genus, nisi iterum contractum, per aliquam differentiam ad speciem atomam, adeóque Angelus est ens contractum, ad aliquod genus & aliquam speciem, habétq; genus & differentiam. Nec obstat illud Philosophi: Incorruptibile (qualis est Angelus) & corruptibile differre genere: loquitur enim de genere Physico, non de Logico, id est, de materiâ, non verò de ratione communi vel abstracta per intellectum, éstque sensus: corpora incorruptibilia, ut cœlos, non tantùm penes formam differre à corruptibilibus, ut igne, aqua, sed etiam penes materiam. Ratio tertij est: Quia omnes res cæteræ constant naturâ & suppositalitate, nec est ratio quoad hoc aliter ratiocinandi de Angelis, ergo & hi constant naturâ & suppositо. Ratio quarti est, tum, quia intellectio, volitio, gratia habitualis, visio beatifica Angeli sunt accidentia recepta in substantia Angeli, tum, quia Angeli sunt, quoad intellectum, voluntatem, locum, mutabiles, quod intelligi nequit sine compositione accidentali: ergo constant substantiâ & accidentibus. *Hinc ad 1. Confirm: Neg. sequel: ad probat: Neg: subsumpt*: nam licèt Angelus non componatur ex materia & forma substantiali, componitur tamen ex genere & differentia, ex essentia & esse, ex natura & suppositо, ex substantia & accidentibus, tanquam ex potentia & actu, subjecto & forma, adeóque non est purus actus, nec pura forma. *Ad 2.* Forma materialis limitatur, & finitur per materiam; Conc: Immaterialis Neg: hæc enim limitatur per hoc, quòd sit incertò ac determinato genere & specie, sive quòd sit hæc natura, non includens perfectionem aliarum naturarum. 2. *Dist*: *Conf*: Forma quæ non est in materia, est infinita secundùm quid, in quantum scilicet non finitur à materia Conc: est simpliciter infinita & omnimodè *Neg*: *Vel*: Forma limitatur per materiam in ratione compositi Conc: hæc enim facit, ut forma ex se indifferens, constituat potiùs hoc, quàm illud compositum; limitatur in ratione formæ Neg: hæc enim limitatio causaliter quidem provenit ab agente, quod formam producit cum hac, & non cum majore perfectione, formaliter verò ab ipsa natura formæ, non includente per-

fectionem aliarum formarum. *Ad 3. Neg. ult. Conseq.* Ut enim Angelus componatur ex actu & potentia, sufficit illum componi, ex genere & differentia, essentia & esse, &c. ut ante dictum est. *Ad 4. Neg. subsumpt.* Ut enim natura Angeli habeat potentialitatem substantialem, sufficit, quòd possit componere unũ suppositũ cum subsistentia, unum ens actu cum existentia, unũ ens tale cum accidẽtibus; hæ enim omnes potentialitates conveniunt illi, in quantũ est creata substantia, unde nondũ æquaretur DEO, qui omnium ejusmodi potentialitatũ expers est.

III. Ubi dantur proprietates materiæ, datur materia, sed in Angelo datur recipere & subsstare, quæ sunt proprietates materiæ, ergo etiam datur materia. *Confirm. 1.* in Angelo datur mutatio, sed principium mutationis est materia, ergo &c. 2. In Angelo datur aliquid commune ipsi cum pluribus, sed illud commune est materia, ergo, &c. 3. Angelus agit, & patitur, sed agere est proprium formæ, pati materiæ; nulla enim res secundùm idem potest agere & pati: quia deberet secundùm idem esse in actu & potentia; cùm omne agens agat, in quantum est in actu, & omne passum patiatur, in quantum est in potentia, ergo Angelus habet materiam & formam. 4. Compositio accidentalis fundatur super compositione substantiali, sicut esse accidentale super esse substantiali; ergo, cùm detur in Angelis compositio accidentalis, dabitur etiam substantialis: 5. Quod est primum actu in quolibet genere, est causa omnium cæterorum in eo genere; ergo similiter omne, quod est in potentia aliquomodo, hoc habet à prima potentia, seu materia; ergo cùm in Angelis detur aliqua potentia, ut dictum est, dabitur etiam in illis materia. *Resp.* Ubi dantur proprietates materiæ, secundo modo, id est, tales, quæ conveniunt omni materiæ, non tamen soli ibi datur materia, neg. ubi dantur proprietates materiæ quarto modo, seu tales, quæ conveniunt omni & soli materiæ; conc. recipere autem & subsstare, licèt sint proprietates materiæ secundo modo, conveniantque omni materiæ, non sunt tamen proprietates quarto modo, neque conveniunt soli: conveniunt enim etiam naturæ respectu subsistentiæ, essentiæ respectu esse, substantiæ completæ respectu accidentium. Unde licèt in Angelo detur recipere & subsstare, non sequitur tamen dari in illo materiam. *Resp. 2.* In Angelo datur recipere & subsstare, formæ substantiali, sive illi, à qua specificatur compositum, quod est proprium materiæ; nego: in Angelo datur subsstare accidentibus, vel subsistentiæ, vel ipsi esse; concedo. hoc autem non est proprium materiæ, sed est commune omni creatæ substantiæ, ettiam quo cd essentiam simplici. *Resp. 3.* Recipere & subsstare sunt proprietates materiæ latè sumptæ, in quantum materia sumitur pro quacunque potentia determinabili, & subjectiva; conc. materiæ strictè sumptæ, in quantum sumitur pro ente in pura potentia, vel pro subjecto primo substantialiter incompleto; nego. ergo in Angelo datur materia, latè sumpta, id est, potentia aliqua & subjectum; conc. materia strictè sumpta; nego. *Resp. 4.* Recipere materialiter & physicè, constituendo cum forma recepta aliquod compositum physicum certæ speciei, ut ignem, aërem, &c. est proprium materiæ; conc. recipere immaterialiter & intentionaliter, cognoscendo, & intelligendo, est proprium materiæ, neg. Angeli autem formas substantiales rerum non recipiunt materialiter & physicè, sed intentionaliter cognoscendo, & intelligendo, & ideo non sequitur constare materiâ, sed potiùs oppositum. *Hinc ad 1. Confirm. Resp.* In Angelo datur mutatio accidentalis, & quidem tantùm; conc. substantialis; neg. atqui principium mutationis est materia, mutationis substantialis; conc. accidentalis tantùm; neg. vel *subdistin:* sola materia est principium mutationis accidentalis; neg. nam etiam forma simplex est principium hujus mutationis, ut patet in anima separata, dum de novo intelligit, vult, movetur, &c. materia est principium mutationis accidentalis, sed non sola; conc. 2. *permiss. Major. disting. Minor.* Principium mutationis est materia, vel latè sumpta, vel strictè; conc. materia tantùm strictè sumpta, neg. Unde etiam fateor Angelos constare aliquâ materiâ, nimirum latè sumptâ, prout hæc accipitur pro quacunque potentia receptiva & subjectiva, prout *Resp. ad 1.* dictum est. Ad 2. *Resp.* In Angelo datur aliquid commune, reale & physicum; neg. aliquid commune Logicum, & per rationem nimirum prædicatum genericum intellectu abstractum; conc. sed illud comune est materia Logica; con. Physica, de qua controvertitur; neg. *& Neg. Conseq. Ad 3. Resp.* 1. Angelus agit & patitur à forma accidentali (id est, producit, & recipit diversa accidentia) conc. à forma substantiali, constitutiva suæ essentiæ & quidditatis; nego. atqui pati est proprium materiæ, pati à forma accidentali; neg. hoc enim etiam formis creatis convenit, pati à forma substantiali, constitutiva, & specificativa quidditatis & essentiæ rei; conc. & *Neg. Conseq. Resp. 2.* Pati est proprium materiæ quarto modo; nego. secundo modo; conc. & *Neg. Conf.* Vide dicta ad principale argumentum. *Resp. 3.* Pati est proprium materiæ tantùm strictè sumptæ; neg. est proprium materiæ, vel strictè, vel latè sumptæ; conc. *Similiter dist. Conseq.* Ratio iterum patet ex dictis ad principale argumen-

gumentum. *Resp. 4. Neg. Minor. & prob.* Eadem enim voluntas agit producendo, & patitur recipiendo suam volitionem. *Ad ulteriorem probationem disting. assumpt.* aliàs deberet idem secundùm idem esse in potentia & actu, ejusdem rationis; neg. in potentia & actu diversæ rationis; conc. deberet esse in potentia formali, & in actu virtuali, quæ sunt potentia & actus diversæ rationis, non autem deberet esse in potentia formali, & in actu formali; quæ duo sunt ejusdem rationis. *Similiter distin. quod sequitur*: omne agens agit, in quantum est in actu vel formali vel virtuali; conc. in quantum est in actu semper formali; nego. & explico: agentia alia sunt univoca, quæ producunt formam ejusdem speciei, alia æquivoca, quæ diversæ speciei. Univoca sunt in actu formaliter, quia formaliter continent illam speciem formam quam producunt. Agentia æquivoca sunt tantùm in actu virtuali, quia continent tantùm virtutem, non ipsam speciem formam, quam producùt. Quandocunque ergo agens agit, necessariò debet esse in actu vel formali, vel virtuali, quia debet, vel esse ejusdem speciei formæ, cum ea, quam producit, vel alterius, continentis tamen virtutem ad producendam formam diversæ speciei (nam quomodo aliàs daret esse formæ, quam nullo modo præhaberet?) non requiritur tamen, ut agens semper sit in actu formali, præhabendo illam ipsam speciem formam, quam producit, ut constat innumeris exemplis. Ex quo ulteriùs sequitur, posse aliquid secundùm idem agere & pati, quia simul potest esse in potentia formali ad aliquam formam, & simul in actu virtuali continente virtutem, ad illam formam, sive in se, sive in alio producendam. Et ita idem simplex Angelus, potest agere illuminando inferiorem, in quantum est in actu virtuali, & pati reciprocè illuminationem à superiori, in quantum est in potentia formali. *Ad 4. Respond. Neg. Anteced.* contrarium patet in anima separata, in qua datur compositio accidentalis absque substantiali. Ratio ulterior est quia esse accidentale est esse in alio, non autem in alio rursum accidentali, ne detur processus in infinitum; ergo in esse substantiali: compositio autem accidentalis, non est necessariò compositio superveniens composito substantiali, sed sufficit, ut sit forma accidentalis superveniens subjecto perfectibili substantiali. *Resp. 2.* Compositio accidentalis fundatur super compositione substantiali aliquâ, transeat, fundatur enim super cõpositione ex natura & supposito, ex genere & differentia, essentia & esse: quæ omnia spectant ad compositionem substantialem physicam, vel metaphysicam. Compositio accidentalis fundatur in compositione substantiali physica, ex materia & forma substantiali; neg. Ratio patet ex dictis. Ergo datur in Angelo compositio substantialis aliqua, nimirum metaphysica ex genere & differentia, item physica ex natura & termino substantiali subsistentiæ; conc. Compositio substantialis physica ex materia & forma substantiali; nego. *Ad 5. neg. Conf.* Disparitas est, quia quod est primus actus in aliquo genere, est perfectissimum in eo genere, perfectissimum autem non repugnat esse causam cæterorum minùs perfectorum quod est autem prima potentia, est imperfectissimum omnium, quæ sunt in potentia, imperfectius autem non est causa omnium minùs imperfectorum.

IV. Genus juxta Philosophum sumitur à materia, differentia à forma, & quidem à materia substantiali, & forma substantiali, quia genus & differentia sunt prædicata substantialia rei, ergo cùm Angeli componantur ex genere & differentia, componentur etiam ex materia & forma. *Confirmat.* Omne, quod continetur sub aliquo genere, participat principia sui generis, v. g. homo, qui continetur sub genere animalis, participat vivens & sensitivum, quæ sunt principia animalis, atqui Angelus continetur sub genere substantiæ, substantia autem in quâtum m est genus, & prædicamentum, est substantia composita ex materia & forma, teste Boëtio; ergo Angelus participat materiam & formam. 2. Quæ sunt sub eodem genere, eodem modo participant principia sui generis; atqui Angelus & lapis sunt sub eodem genere substantiæ, lapis autem participat ita materiam & formam, quæ sunt principia substantiæ, ut componatur ex illis, ergo etiam Angelus sic participabit. *Respond.* 1. Genus sumitur à materia, differentia à forma, in rebus compositis & materialibus, transeat: in rebus immaterialibus & simplicibus, nego: in his enim genus sumitur à tota illarum substantia, in quantum illa convenit essentialiter cum pluribus, differentia verò sumitur ab eadem tota, in quantum disconvenit essentialiter ab omnibus alijs. Instantia est in anima, materia prima, forma accidentali & substantiali, quarum genus & differentia non sumitur à materia & forma; aliàs materia prima componeretur ex alia materia & forma, & formâ ex alia forma. *Resp. 2. Neg. Major.* Aristoteles enim 8. Metaphysic. text. 3. tantùm docet, genus debere esse ut materiam, differentiam ut formam, quia sicut materia est pars compositi, quæ determinatur, forma quæ determinat ad speciem compositi physici, ita genus est illud prædicatum, quod significat rem sub conceptu comuni, potentiali, determinabili, differentia verò est prædicatum significans eandem rem sub conceptu determinante, actuante, contrahente, ad hanc illámve speciem compositi

Metaphysici. *Ad 1. Confirmat. Neg. altera pars Min.* Substantia enim, prout constituit unum ex primis Generibus & Prædicamentis, præcisè dicit ens per se, sive hoc jam sit compositum sive simplex. Boëtius non vult aliud, quàm materiam & formam, non poni in prædicamento substantiæ tanquam species substantiæ ut sic, nec de illis agere Philosophum, cum agit de prædicamento substantiæ, sed esse principia & partes compositi substantialis, quod ponitur in prædicamento substantiæ, ut species illius, quamvis non solùm. *Ad 2. Confirmat. Respond.* Angelus & lapis sunt sub eodem genere substantiæ logicè, quatenus conveniunt in prædicato abstracto, & communi entis per se, conced. sunt sub eodem genere substantiæ physicè, id est habent modum essendi substantialem physicè similem, neg: ergo Angelus debet eodem modo participare principia substantiæ, logica, quæ sunt ens per se conc. principia physica, quæ sunt materia & forma, nego. Adde ex dictis, formam & materiam non esse principia substantiæ ut sic, sed substantiæ compositæ, quæ per modum speciei ponitur in prædicamento substantiæ.

V. Si esset aliqua implicantia in materia spirituali, esset hæc, quia impediret intellectualitatem Angeli, ut in Probat. 12. dictum est: atqui non impediret: sola enim materia corporea, & habens conditiones corporeas impedit intellectualitatem; illa autem materia non esset hujusmodi; ergo non repugnat Angelos componi ex spirituali materia. *Confir*: 1. Potentia & actus sunt in eodem genere; atqui in genere spirituali datur actus sive forma, ergo & debet dari spiritualis materia. 2. Formæ aliæ dantur corporeæ, aliæ incorporeæ, ergo & materiæ. 3. Omnis potentia ordinatur ad actum, & est incompleta, ergo etiam omnis actus ordinatur ad aliquam potentiam, & est incompletus; ergo sicut datur actus, seu forma spiritualis, sic etiam dabitur materia. 4. Substantia simplex non est ex aliqua causa, sed statim est ens & unum, juxta Philosophum Meta: 8. ergo si Angelus esset simplex, esset sine causa, ergo datur materia, eáque spiritualis, ex qua componatur. 5. Argumentum suprà adductum in probat: 1. partis, numero 12. probat nec hominem constare materiâ, & animam hominis non posse cognoscere universalia, imò nihil posse cognoscere, uti consideranti patebit, ergo nihil probat. R. 1. *Neg. Maj.* Multæ enim præterea implicantiæ adductæ sunt suprà. R. 2. *permissâ Maj: Neg: Min:* argumenti, *& Maj: probat*: Ratio est: Quia omnis materia sive corporea, sive incorporea, recipit formas secundùm esse physicum, & particulariter; ergo sicut ex hac ratione materia corporea impediret intellectualitatem Angeli (ut constat ex dictis in illa prob: 12.) ità non minùs incorporeæ. *Ad 1. Confir*: R. axiomatis sensum non esse, quòd talis debeat dari potentia, qualis datur actus, aliàs cùm detur actus à se completus, & per se subsistens, nimirum DEUS, deberet etiam dari materia à se, completa, & per se subsistens; sed est sensus, quòd potentia, quæ ordinatur per se & primò ad aliquem actum, debeat esse in eodem genere cum actu, ut v.g. potentia, quæ per se, & primò ordinatur ad formam substantialem, debet esse substantialis &c. vel certè est sensus: quòd in quocunque genere datur potentia, etiam detur actus, licèt non viciſſim. *Ad 2. Confir.* Disparitas est: quia neque formæ corporeæ, neque incorporeæ important implicantiam; sicut importat materia incorporea, ut ostensum est. *Ad 3.* Omnis potentia receptiva ordinatur ad aliquem actum, & est incompleta Conc: omnis simpliciter, etiam activa Neg. patet in Omnipotentia DEI, quæ est ens completissimum & absolutissimum, ut Quæst. 13. De DEO Uno art. 2. dictum est. Ergo etiam omnis actus informativus, est incompletus, & ordinatur ad potentiam Conc. omnis actus simpliciter Neg: aliàs & DEUS esset incompletus. *Ad 4.* Substantia simplex non est ex alia causa, materiali & formali Conc; efficiente Neg: *Similiter Distinguo: 1. Consequ: & Neg: ultimam Conseq. Ad 5. Confir: Neg: Assumpt.* Disparitas est, quia homo non constat materiâ, secundùm quod est intellectualis, sed in quantum sensitivus: unde etiam formas, seu species rerum, quas intelligit, non recipit per modum materiæ, sed immaterialiter, seu abstractè à materia: Angelus autem, cùm sit purè intellectualis, si constaret materiâ, constaret materiâ, secundùm quod est intellectualis, ideóque formas rerum intelligibiles, quas ut intellectualis recipit, reciperet per modum recipientis materiæ, & consequenter per illas non posset universaliter, imò nullo modo, intelligere, ut ibi monstratum est. Unde hinc potiùs roborantur dicta nostra ibidem: quia enim homo est ex parte intellectualis, ex ea quoque parte est immaterialis, nimirum secundùm animam, ergo etiam Angelum, qui est purè intellectualis, oportet esse purè ac penitùs immaterialem.

## Artic. III. *An Angeli componantur ex partibus integrantibus?*

*Resp. Nec componi, nec posse sic componi. Prob: prima Pars.* Quia anima rationalis non componitur integraliter, ut suppono ex Quæst: de anima; ergo nec Angelus: perfectio enim, quæ convenit inferiori in eodem ordine, non est neganda superiori, cùm